

BOOKTEGI

Thoreau

Ur Maran

2022/09/17

itzulpena:

DANELE SARRIUGARTE

BOOKTEGI

Guztion liburuak, guztiontzat

booktegi.eus

katakarak
liburuak

HENRY DAVID THOREAU

17 poema

Itzulpena:

Danele Sarriugarte

Parentesien arteko orrialde zenbakiak Katakarak (2022)
argitaletxearen edizioari dagozkio.

Nik uste dut lasai asko izan dezakegula

(41. orr.)

Nik uste dut lasai asko izan dezakegula
orain daukaguna baino askoz ere konfiantza gehiago.
Besteak zintzotasunez zaintzen baditugu,
hein horretan zainduko genuke geure burua.
Natura berdin egokitzen da
gure ahultasunera zein gure indarrera.

Gure asmakuntzak, normalean

(79)

Gure asmakuntzak, normalean,
jolas politak izaten dira:
gauza serioetatik desbideratzen gaituzte.
Baliabide hobetuak baino ez dira,
betiko xede zaharrerako;
xede bat zeina erraz lortu baitzitekeen
lehendik ere,
Bostonera edo New Yorkera doan burdinbidea bezalaxe.
Presa bizian eraiki nahi genuke telegrafo magnetiko bat,
Mainetik Texasera joan dadin,
baina Mainek eta Texasek
agian ez dute izango elkarri esateko
gauza garrantzitsurik.

Ez nuke nahi inor bizi dadin nire erara

(96)

Ez nuke nahi inor bizi dadin nire erara;
zeren, baliteke, beste horrek ganoraz ikasi orduko nire erara nola bizi,
nik beste bizimolde bat aurkitu izana;
gainera, desio dut munduan ahal bezain beste pertsona-mota egon
daitezela,
eta bakoitzari aholkatuko nioke tentu handiz jarrai diezaiola bere bideari,
eta ez, ordea, bere aitarenari edo amarenari edo auzoarenari.
Gazteak zerbait eraikiko du, edo zerbait landatuko,
edo itsasoratu egingo da agian,
baina ez diezaiozue galarazi egin nahi duela esaten duen hori egin dezan.
Puntu matematiko bakar batek bihurtzen gaitu jakintsu,
marinelak eta ihes egindako esklaboak iparrizarrari erreparatzen dioten
eran,
eta aski gidaritza da horixe gure bizitza osorako.
Ez gara, beharbada, gure portura iritsiko epe neurgarri batean,
baina egiazko bideari eutsiko diogu.

Zergatik bizi behar dugu halako presaz

(116)

Zergatik bizi behar dugu halako presaz,
bizitza hala xahutuz?
Tematuta gaude goseak hil behar dugula
goseak egon aurretik.
Gizonek esaten dutenez, puntada bat garaiz eman ez gero,
bederatzi aurretik dira;
hortaz, mila puntada ematen dituzte gaur,
biharko bederatziak aurrezteko.
Lanari dagokionez,
ez daukagu lan garrantzitsurik batere.
San Vitoren dantzak bizi gaitu,
eta ezin diogu geure buruari zuzen eutsi.

Batzuetan, udako goizetan adibidez

(135)

Batzuetan, udako goizetan adibidez,
ohi bezala bainatu ostean,
atari eguzkitsuan esertzen nintzen
egunsentitik eguerdira bitarte,
ameskerian murgildurik zeharo,
pinuen eta intxaurrondoan eta zumakeen artean,
bakardade eta baretasun erabatekoan,
txoriak inguruan zebiltzalarik kantuan,
edo hotsik egin gabe ibiltzen zirelarik etxean barna,
harik eta, eguzkia sartaldeko leihotik sartzen zelarik,
edo bidaiariren baten gurdi-hotsa iristen zitzaidalarik
urruneko errepidetik,
denboraren igaroaz ohartzen nintzen arte.
Bolada horietan hazi egiten nintzen,
artoa gauez hazten den bezala,
eta lantegi hobea zen hura
eskuz egin nezakeen beste edozein baino.

Iluntze xarmagarri bat da hau

(151)

Iluntze xarmagarri bat da hau;
gorputzak zentzumen bakar bat osatzen du,
eta plazerez betetzen da poro guztietatik.
Hara eta hona nabil Naturan barna,
halako askatasun bitxi baten jabe,
haren parte bihurturik.
Lakuaren ertz harritsuan zehar noa,
alkandora hutsean, nahiz eta fresko egiten duen
—lainotuta dago eta haize fina dabil—,
eta ez dut ikusten erakarriko nauen gauza berezirik;
elementu guztiak bat datoz
nire izatearekin
ezohiko moduan.

Harriak jotzen nituenean aitzurrarekin

(179)

Harriak jotzen nituenean aitzurrarekin,
musikak oihartzun egiten zuen
basora eta zerura,
eta nire lanean laguntzen zidan
uzta berehalako eta neurtezin bat emanaz.
Ordurako ez ziren babarrunak jorratzen nuen hori,
ezta ni neu babarruna-jorratzailea izan ere,
eta gupida adina harrotasunez oroitu nituen,
baldin eta oroitzeko gai banintzen benetan,
hirira oratorioak entzutera joanak ziren lagunak.

Goizean aitzur-lanetan aritu ostean

(187)

Goizean aitzur-lanetan aritu ostean,
edo beharbada irakurtzen eta idazten,
berriro bainatu ohi nintzen lakuan;
bertako badietako bat zeharkatzen nuen tarte batez,
eta lanaren hautsa kentzen nuen gorputzetik,
edo berdintzen nituen ikasketek sortutako zimur guzti-guztiak;
horrela, nire izatea guztiz aske sentitzen zen arratsalderako.
Egunero, edo bi egunean behin,
herrira joaten nintzen oinez,
han etengabe gertatzen diren txutxu-mutxuen berri izateko;
ahoz aho ibiltzen dira,
edo egunkariz egunkari bestela,
eta hostoen xuxurla edo igelen kantua
bezain suspergarriak dira dosi homeopaticoetan hartuz gero.
Nola joaten nintzen basora txoriak eta katagorriak ikustera,
hala inguratzen nintzen herrira gizonak eta mutilak ikustera;
gurdien triki-traka aditzen nuen pinu artean dabilen haizearen orde.

Erabat galtzen garenean

(191)

Erabat galtzen garenean
orduan bakarrik jabetzen gara Naturaren itzelaz eta bitxiaz.
Gizon orok berrikasi behar ditu iparrorrazaren puntuak
iratzartzen den aldiro,
berdin du lozorroan zegoen
edo beste moduren batean abstraituta.
Harik eta galtzen garen arte,
harik eta mundua galtzen dugun arte,
ez gara hasten gure burua aurkitzen,
eta orduantxe ohartzen gara non gauden
eta zer infinituki zabalak diren gure harremanak.

Amerika egiazko bakarra, ordea

(223)

Amerika egiazko bakarra, ordea,
bestelakoa da:
herrialde bat non aske baitzara
nahi duzun bizimoldea bilatzeko,
gisa horretako produktuen premiarik izan gabe;
herrialde bat non estatuak ez baitzaitu konbentzitu nahi
esklabotza, gerra eta bestelako gastu alferrikako batzuk babes ditzazun,
aipaturiko produktuen erabileraren ondorio zuzenak
eta zeharkakoak
direnak gainera.

Poztuko nintzateke baldin eta

(223)

Poztuko nintzateke baldin eta
lurreko zelai guztiak bere horretan utziak izango balira,
egoera salbaian,
gizonek bere burua erredimitzen hasi izanaren ondorioa balitz hori.
Gizonak badaiki,
historia ikasi beharrik gabe,
zer den onena bere kulturarentzat.

Zoaz nahi beste arrantza eta ehiza egitera egunero

(225)

«Zoaz nahi beste arrantza eta ehiza egitera egunero,
iritsi zaitetz gero eta urrutiagora,
eta har ezazu atsedeen nahi adina erreka eta suren ondoan,
beldurrik gabe.
Gogoan izan zure Egilea gaztaroko egunetan.
Altxa zaitetz, kezkarik gabe, goiz-albaren aurretik,
eta abia zaitetz abentura bila.
Beste laku batzuetan aurki zaitzala eguerdiak,
eta gauak edozein lekutan harrapatzen zaituelarik ere,
senti ezazu zure etxean zaudela.
Ez dago larre zabalagorik, ez dago jolas duinagorik.
Haz zaitetz basati, zeure izatearen arabera,
ihi eta iratze hauen antzera, zeinak ez baitira inoiz bihurtuko sarale.
Egin dezala orro trumoiak,
zer axola du nekazarien uztak hondatzen baditu?
Mezu hori ez dagokizu zuri.
Babes zaitetz hodeiaren azpian,
besteak gurdietarantz eta aterpeetarantz bideratzen direlarik.
Bizibidea aurrera ateratzeko, ez ekin lanbide bati,
ezpada denbora-pasa bati.
Goza ezazu lurraz, baina ez zaitetz izan haren jabe.
Ekimenik eta federik ez dutelako daude gizonak dauden tokian:
saltzen, erosten eta beren bizitzak xahutzen mirabetzan».

Gizateriaren argudio eta ohitura orori

(233)

Gizateriaren argudio eta ohitura orori
gailenduko zaio,
azkenean,
gizon osasuntsu batek
egiazkotzat jotzen duen
eragozpenik txikiena.

Esnatu nintzelarik neguko gau bare baten ostean

(295)

Esnatu nintzelarik neguko gau bare baten ostean,
irudipena izan nuen galderaren bat egin zidatela,
eta erantzuten ahalegindu nintzela,
alferrik, nire loaldian:

zer?

nola?

noiz?

non?

Baina iratzartzen hasia zen Natura bera,
zeinetan bizi baitira izaki guztiak,
eta nire leiho zabalei beha zegoen aurpegiera lasai eta asearekin;
galderarik ez haren ezpainetan.

Jada erantzundako itaun batekin esnatu nintzen beraz:

Natura eta egunaren argia.

Pinu gaztez zipriztinduriko elur-geruza lodiak
eta nire etxea zegoen muino-hegalak berak
zera esaten zidatela zirudien:

Aurrera!

Lurra ez da historia hilaren pusketa hutsa, estratuz estratu osatua

(319)

Lurra ez da historia hilaren pusketa hutsa, estratuz estratu osatua

—liburuak orrialdez osatzen diren bezala—,

geologoek eta antikuarioek azter dezaten soilik;

aitzitik, poesia biziduna da,

zuhaitz-hostoen antzekoa,

loreen eta fruituen aurrekari:

ez da lur fosila, ezpada lur biziduna;

haren bizitza itzel eta berebizikoarekin alderaturik,

parasitikoak dira animalia-bizitza eta bizitza begetal guztiak.

Zaparrada leun batek hainbat tonu berdeago bihurtzen du belarra

(324)

Zaparrada leun batek hainbat tonu berdeago bihurtzen du belarra.

Gure ikuspegiak ere halaxe:

argitu egiten dira pentsamendu hobeen eraginpean.

Bedeinkatuak ginateke orainaldian bizi bagina beti,

eta probetxua aterako bagenio gertatzen zaigun istripu orori

—horixe egiten baitu belarrak,

gainean erortzen zaion ihintza-tantarik arinenaren eragina aitortu—,

eta ez bagenu denborarik xahutuko

iraganeko aukera galduak konpontzen saiatzen,

horri esaten baitiogu gure zeregina betetzea.

Neguko alferkerian iraulkatzen gara,

nahiz eta udaberria izan jada.

Behinik behin, gauza bat ikasi nuen nire esperimentuari esker

(333)

Behinik behin, gauza bat ikasi nuen nire esperimentuari esker:
baldin eta batek fidantziatz aurrera egiten badu bere ametsen norabidean,
eta ahalegintzen bada berak irudikaturiko bizia bizitzen,
ordu arruntetan espero izaten ez den moduko arrakasta-suerte bat
ezagutuko du.

Atzean utziko ditu zenbait gauza,
zeharkatuko du muga ikusezin bat;
lege berri, unibertsal eta irekiagoak
ezarriko dira bere inguruan nahiz bere baitan;
edo, bestela, hedatuko dira lege zaharrak,
eta bere mesedetan interpretatuko dira,
tolerantzia handiagoarekin;
izaki gorenen ordenari dagokion libertatearekin biziko da.
Bere bizia sinplifikatzen duen neurrian,
unibertsoko legeak ez zaizkio irudituko hain konplexuak;
bakardadea ez da izango bakardadea,
pobrezia ez da izango pobrezia,
ezta ahultasuna ere ahultasuna.
Gazteluak eraiki badituzu airean,
zure lana ez da galduko:
ondo daude airean.
Orain, jarri zutarriak azpian.

Maitasuna, dirua edo fama gabe emadazue egia

(340)

Maitasuna,

dirua

edo fama gabe

emadazue

egia...

Errege bat ikustera joan nintzen,

baina atarian eduki ninduen zain,

eta abegikorra izateko ahalmenik ez zuen

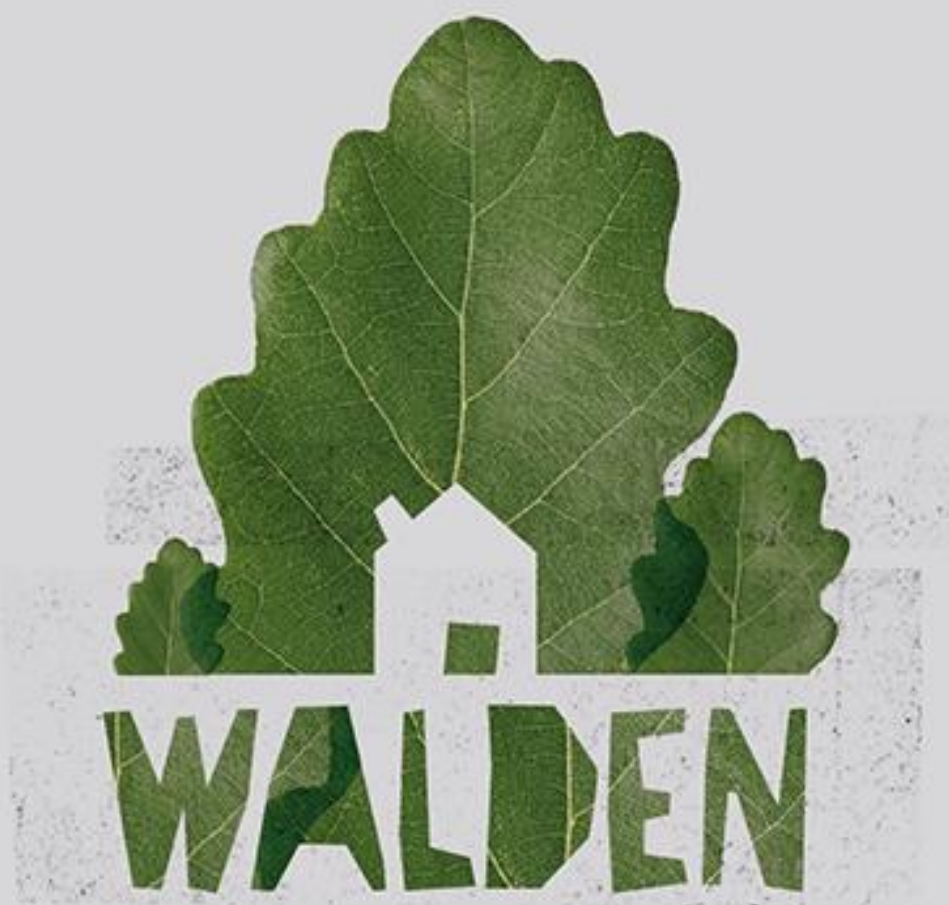
gizon baten antzera aritu zen.

Nire auzoko gizon bat

zuhaitz huts batean bizi zen.

Harenak bai errege-manerak.

Hobe nukeen hura ikustera joan banintz.

Henry David Thoreau

Itzulpena: Danele Sarriugarte
Hitzaurrea: Antonio Casado da Rocha

katakarak
liburak